Maciej Szczęsny
Prezes Zarządu

Warszawa, dnia 18 czerwca 2024 r.

Szanowna Pani
Magdalena Biejat
Wicemarszałek Senatu
Kancelaria Senatu
ePUAP:/Kancelaria_Senatu/SkrytkaESP

DPR.052.1.2024.2

Szanowna Pani Marszałek,

w nawiązaniu do przekazanego oświadczenia senatora Kazimierza Kleiny z dnia 13 maja 2024r., informuję, że Bankowy Fundusz Gwarancyjny (dalej: BFG, Fundusz) jako organ przymusowej restrukturyzacji i podmiot sieci bezpieczeństwa finansowego Rzeczpospolitej Polskiej, podejmuje we współpracy z innymi organami i zgodnie z posiadanymi kompetencjami, wszelkie niezbędne i przewidziane obowiązującymi przepisami prawa działania, w celu realizacji ustawowych obowiązków, w szczególności w zakresie utrzymania stabilności i zaufania do sektora bankowego, w tym poprzez prowadzone procesy przymusowej restrukturyzacji. Jednym z takich procesów jest przymusowa restrukturyzacja Getin Noble Bank S.A. (dalej: GNB, Bank).

GNB, z uwagi na skalę prowadzonej działalności był podmiotem systemowo istotnym, który od 2016 r. prowadził działania naprawcze. Działania te nie przyniosły jednak efektów, a Bankowi nie udało się uzyskać trwałej rentowności oraz odbudować kapitałów do poziomu umożliwiającego wypełnienie wymogów i norm nadzorczych. Następujące w kolejnych latach i kumulujące się problemy ekonomiczno-finansowe Banku raportowane były w kolejnych, publikowanych przez Bank informacjach dotyczących jego wyników finansowych (wykazywał stratę przez prawie dwadzieścia ostatnich kwartałów poprzedzających wszczęcie wobec niego przymusowej restrukturyzacji) oraz znajdowały odzwierciedlenie w wycenie akcji GNB na Giełdzie Papierów Wartościowych.

W dniu 28 września 2022 r. GNB poinformował pisemnie Komisję Nadzoru Finansowego (dalej: KNF), że wg. stanu na koniec czerwca 2022 r. aktywa GNB nie wystarczają na pokrycie jego

ul. ks. Ignacego Jana Skorupki 4, 00-546 Warszawa
tel. 22 58 30 610, fax 22 58 30 661
e-mail: sekretariat@bfg.pl, www.bfg.pl

zobowiązań. KNF przekazała powyższe pismo BFG następnego dnia. Była to informacja przekazana przez Bank w trybie art. 158 ust. 1 ustawy Prawo bankowe[1], która w przypadku niewszczęcia przez BFG przymusowej restrukturyzacji GNB, prowadziłaby do zawieszenia działalności GNB i skierowania przez KNF do właściwego sądu wniosku o ogłoszenie jego upadłości, co w konsekwencji doprowadziłoby do konieczności wypłaty przez BFG środków gwarantowanych.

W wyniku spełnienia przesłanek określonych w art. 101 ust. 7 ustawy o BFG[2] (co w sposób niebudzący wątpliwości zostało potwierdzone w ww. piśmie GNB z 28 września 2022 r.), Fundusz w dniu 29 września 2022 r. wydał decyzję o wszczęciu przymusowej restrukturyzacji GNB i zastosowaniu instrumentu przymusowej restrukturyzacji w postaci instytucji pomostowej (dalej: Decyzja), w następstwie tego do instytucji pomostowej - VeloBank S.A. (dalej: VeloBank, Instytucja pomostowa) przeniesione zostały wybrane aktywa i zobowiązania GNB.

Zastosowanie instrumentu instytucji pomostowej było wariantem alternatywnym procesu przymusowej restrukturyzacji GNB zastosowanym w sytuacji braku otrzymania przez BFG ofert nabycia przedsiębiorstwa/akcji GNB spełniających możliwe do zaakceptowania, z punktu widzenia przepisów warunki, w szczególności w zakresie oczekiwanej skali pomocy publicznej dozwolonej w ramach wspólnego rynku.

Wydanie Decyzji było poprzedzone kilkumiesięcznymi przygotowaniami w trakcie których Fundusz zlecił niezależnej firmie (Deloitte Advisory spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.) sporządzenie oszacowania wartości aktywów i zobowiązań GNB, oraz przeprowadził uzgodnienia z właściwymi dyrektoriatami Komisji Europejskiej (dalej: KE, Komisja) w zakresie zgodności z przepisami wspólnotowymi struktury transakcji w ramach przymusowej restrukturyzacji oraz struktury i wysokości planowanej pomocy publicznej, uzyskując ostatecznie akceptację KE dla przewidzianej przez BFG pomocy publicznej.

Fundusz przeprowadził również otwarty i transparentny proces poszukiwania potencjalnego inwestora, kierując zapytanie do szerokiego grona 38 podmiotów (w tym 9 banków krajowych, 17 banków zagranicznych oraz 12 funduszy inwestycyjnych), wytypowanych w uzgodnieniu z KNF. Fundusz, przy wyborze potencjalnych inwestorów, kierował się oceną możliwości zapewnienia długoterminowej stabilnej działalności przejmowanego podmiotu oraz zdolności

[1] ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. z 2023 r. poz..2488 t.j. z dnia 16 listopada 2023 r.)

[2] ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 487 t.j. z dnia 2 kwietnia 2024 r.)

do zapewnienia wsparcia w sytuacji pojawienia się potrzeb, w szczególności płynnościowych lub kapitałowych.

Decyzję o wzięciu udziału w procesie podjęło jedynie osiem podmiotów, z których po przeprowadzonym badaniu due-diligence ofertę złożyły jedynie dwa.

Tak jak wcześniej wskazano Fundusz nie mógł zaakceptować złożonych ofert i zastosował w wydanej decyzji wszczynającej przymusową restrukturyzację instrument instytucji pomostowej. Wszczęcie procesu resolution pozwoliło ochronić wszystkie depozyty klientów GNB, które na dzień uruchomienia przymusowej restrukturyzacji wynosiły 39,5 mld zł, w tym 3,5 mld zł depozytów, które nie były objęte ochroną gwarancyjną BFG w przypadku jego upadłości.

Komisja zatwierdzając udzieloną na podstawie Decyzji pomoc publiczną w wydanej przez siebie Commission Decision SA.100687 (2022/N) – Poland - Liquidation aid to Getin Noble Bank S.A. in resolution[3] (dalej: „Decyzja KE") nałożyła na Polskę szereg zobowiązań, w tym wyznaczyła 18 miesięczny termin (liczony od 1 października 2022 r.) na sprzedaż, instytucji pomostowej VeloBanku.

W przypadku niewykonania zobowiązania do sprzedaży Instytucji pomostowej, Komisja zobowiązała Polskę do wszczęcia procesu jej dezinwestycji (rozumianej jako stopniowe wyzbywanie się aktywów Instytucji pomostowej oraz niepodejmowanie nowej działalności gospodarczej), a następnie jej formalnej likwidacji.

Prowadzony przez Fundusz proces sprzedaży Instytucji pomostowej był wspierany przez renomowanych doradców firmę J.P. Morgan SE (dalej: JP Morgan) pełniącą rolę doradcy strategicznego oraz doradcę prawnego - Kancelarię Rymarz, Zdort, Maruta, Wachta, Gasiński, Her i Wspólnicy sp.k.

Poszukując potencjalnych inwestorów, zainteresowanych nabyciem instytucji pomostowej Fundusz skierował bezpośrednio zapytania do ponad 40 podmiotów, wśród których były banki krajowe i zagraniczne, międzynarodowe instytucje finansowe, fundusze inwestycyjne, zakład ubezpieczeń oraz inne podmioty finansowe. Ponadto Fundusz umieścił na swoich stronach internetowych informacje o rozpoczętym procesie poszukiwania nabywcy Instytucji pomostowej.

Do procesu przystąpiło dziewięciu potencjalnych inwestorów, z których po analizie dokumentacji transakcyjnej niewiążącą ofertę kupna złożyło trzech. W procesie uczestniczyły

[3] https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases1/202304/SA_100687_60B4BF85-0000-CFFE-9531-0D46E355BC9B_212_1.pdf

również dwie międzynarodowe instytucje finansowe tj. EBRD oraz IFC (World Bank Group) z zamiarem objęcia mniejszościowych pakietów akcji, wspólnie z inwestorem większościowym wybranym przez Fundusz.

Ostatecznie, po etapie w trakcie którego potencjalni inwestorzy przeprowadzili szczegółowe badanie due diligence VeloBanku oraz odbyli szereg sesji eksperckich w zakresie różnych obszarów działalności Instytucji pomostowej, wiążącą ofertę kupna 100% akcji VeloBanku złożyło dwóch inwestorów.

Ostatni etap procesu poświęcony był wypracowaniu i uzgodnieniu szczegółowych warunków przedwstępnej umowy sprzedaży akcji VeloBank, który był prowadzony z podmiotem, który złożył najkorzystniejszą w ocenie Funduszu i jego doradców ofertę. Tym podmiotem był Fundusz Cerberus, wspierany przez doradcę prawnego międzynarodowa kancelarie prawną Linklaters LLP.

Ostatecznie w wyniku uzgodnienia warunków przedwstępnej umowy sprzedaży akcji VeloBanku, umowa została podpisana w dniu 29 marca br.

Umowa zakłada okres przejściowy, pomiędzy datą jej podpisania, a momentem zamknięcia transakcji i przejęcia przez inwestora kontroli nad Instytucją pomostową, w którym muszą zostać wypełnione warunki zawieszające zamkniecie transakcji. Warunki te zobowiązują inwestora do przeprowadzenia procesu i uzyskania zgody organu antymonopolowego KE dla transakcji zakupu akcji VeloBanku, uzyskania zgody FSR[4] (Foreign Subsidies Regulation) organu antymonopolowego KE, zgody KNF na nabycie znacznego pakietu akcji oraz ewentualnej zgody UOKiK na utworzenie wspólnego przedsiębiorstwa.

Zgodnie z procedurą przewidzianą w rozporządzeniu FSR, Komisja Europejska bada możliwość zakłócania konkurencji na rynku unijnym poprzez niekontrolowane dofinansowywanie podmiotów gospodarczych w tym i banków działających na terenie Unii Europejskiej (dalej: UE) przez państwa trzecie. Procedura ta przewiduje szereg narzędzi mających na celu przeciwdziałanie sytuacji, w których działalność między innymi banków na terenie UE subsydiowana jest przez państwa nieunijne i skorygowanie ewentualnych szkodliwych skutków, jakie mogą one wywrzeć.

Po spełnieniu tych warunków oraz po uiszczeniu przez inwestora płatności ceny za akcję VeloBanku, oraz wniesieniu ustalonego dokapitalizowania Instytucji pomostowej,

[4] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2560 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie subsydiów zagranicznych zakłócających rynek wewnętrzny

gwarantującego wypełnienie wszystkich norm nadzorczych, nastąpi podpisanie umowy wykonawczej przenoszącej na inwestora prawo do akcji.

Założona w 1992 r. Grupa Cerberus (składająca się z Cerberus Capital Management, L.P.) jest globalnym liderem inwestycji alternatywnych z aktywami o wartości około 60 miliardów dolarów, zaangażowanymi w komplementarnych strategiach na rynkach kredytowych, kapitałowych i nieruchomości. Każdy z funduszy inwestycyjnych należący do Grupy Cerberus jest zarządzany przez Cerberus Capital Management L.P. z siedzibą w Nowym Jorku - zarejestrowanego doradcę inwestycyjnego Amerykańskiej Komisji Papierów Wartościowych i Giełd lub jeden z jego podmiotów powiązanych. Cerberus Capital Management, L.P. posiada biura w Chicago, San Francisco i Los Angeles, a niektóre powiązane z nim firmy doradcze utrzymują biura w Londynie, Frankfurcie, Madrycie, Tokio, Dublinie, Hongkongu i Pekinie. Końcowym beneficjentem spółki Capital Management L.P. jest Pan Stephen Feinberg. Cerberus jako międzynarodowa grupa kapitałowa ma bogate doświadczenie w sektorze usług finansowych na całym świecie, w tym również i w Europie, posiadając pakiety kontrolne w wielu regulowanych instytucjach finansowych w tym w bankach. Grupa Cerberus posiada szerokie doświadczenie w zakresie współpracy z europejskimi instytucjami sprawującymi nadzór nad bankami i instytucjami finansowymi takimi jak np. ACPR (Francja), BaFin (Niemcy) czy Europejski Bank Centralny. Jakiekolwiek organy regulacyjne do spraw usług finansowych nie odmówiły jak dotąd zgody na przejęcie kontroli żadnemu podmiotowi z Grupy Cerberus. W Europie podmioty z Grupy Cerberus posiadają znaczne pakiety lub 100% udziały m.in. we francuskim MyMoneyBank, nabytym od GE Capital w 2017 r. W 2024 r. MyMoneyBank kontrolowany przez Grupę Cerberus przejął działalność bankowości detalicznej HSBC. W Niemczech w 2018 r. (w ramach konsorcjum) podmiot z Grupy Cerberus przejął HSH Nordbank. W Austrii w 2007 r. podmiot z Grupy Cerberus przejął większościowy pakiet udziałów w banku BAWAG. BAWAG, pod kierownictwem Grupy Cerberus, przekształcił się w jeden z najbardziej rentownych banków w Europie. Kulminacją tej transformacji było plasowanie w październiku 2017 r. przez BAWAG pierwszej oferty publicznej, która była największą w historii wiedeńskiej giełdy papierów wartościowych.

Zgodnie ze zobowiązaniem nałożonym na Fundusz przez KE proces zbycia Instytucji pomostowej, w tym zachowanie jego otwartości i rynkowego charakteru, był na bieżąco monitorowany przez jej pełnomocnika w postaci renomowanej firmy doradczej – Mazars.

Jednocześnie wskazać należy, że Fundusz, na każdym etapie przymusowej restrukturyzacji GNB, począwszy od prac przygotowawczych, oprócz kontaktów bilateralnych z członkami sieci bezpieczeństwa finansowego, informował Komitet Stabilności Finansowej, którego członkami poza BFG, są również Narodowy Bank Polski, Ministerstwo Finansów i Komisja Nadzoru Finansowego o trwającym procesie przymusowej restrukturyzacji GNB i jego postępach. Należy zwrócić również uwagę na fakt, że zgodnie z ustawą o BFG w Radzie Bankowego

Funduszu Gwarancyjnego znajdują się przedstawiciele Komisji Nadzoru Finansowego, Narodowego Banku Polskiego i Ministra Finansów.

Ponadto na podstawie Rozporządzenia Rady w sprawie kontroli koncentracji przedsiębiorstw[5], transakcja ta kontrolowana jest przez Komisję Europejską z punktu widzenia jej zgodności z zasadami wspólnego rynku, w tym w szczególności z punktu widzenia ewentualnego ograniczenia konkurencji.

Niezależnie od powyższego w ramach warunku przewidzianego umową przedwstępną sprzedaży akcji jak i obowiązku wynikającego z art. 25 i następnych ustawy Prawo bankowe, kupujący musi uzyskać zgodę KNF na nabycie znacznego pakietu akcji VeloBank. „Kluczowym celem przyświecającym tej regulacji jest niedopuszczenie do uzyskania kontroli nad konkretnym bankiem krajowym, a także przeciwdziałanie uzyskaniu znacznych wpływów na zarządzanie bankiem krajowym przez podmioty niedające rękojmi prawidłowego funkcjonowania takiego banku, czy niezapewniające stabilności i bezpieczeństwa dla dalszej jego działalności. Nadzór sprawowany przez KNF nad mającymi miejsce w ramach danego banku krajowego przepływami kapitałowymi jest bezpośrednio związany z regulacjami o charakterze nadzorczym”.[6] W ramach tej procedury KNF bada przede wszystkim powiązania kapitałowe i osobowe podmiotu nabywającego akcje, w szczególności z punktu widzenia możliwości faktycznego wykonywania prawa z akcji przez inne niż kupujący podmioty, osoby zarządzające tym podmiotem, osoby przewidziane do objęcia funkcji członków zarządu przejmowanego banku, sytuację ekonomiczno-finansową podmiotu przejmującego, zamiary co do przyszłej działalności przejmowanego banku i inne.[7] Działania te podejmowanie są przez KNF we współpracy (w przypadku podmiotu przejmującego nie mającego siedziby w Polsce) z właściwymi władzami nadzorczymi państw trzecich. Niezależnie od powyższego KNF w ramach weryfikacji rękojmi podmiotów przejmujących kontrolę nad bankami zasięga opinii wielu instytucji krajowych i zagranicznych, a w przypadku tak istotnego podmiotu jakim jest VeloBank również opinii Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

Oceniając przedwstępną umowę sprzedaży akcji należy uwzględnić wszystkie jej elementy, a w szczególności zobowiązania finansowe po stronie nabywcy oraz brak, w ocenie Funduszu, alternatywnego rozwiązania, które chroniłoby interes publiczny w większym stopniu aniżeli dotychczas podjęte przez Fundusz działania.

[5] Rozporządzenie Rady (WE) nr 139/2004 z dnia 20 stycznia 2004 r. w sprawie kontroli koncentracji przedsiębiorstw
[6] P. Wajda [w:] Prawo bankowe. Komentarz, red. A. Mikos-Sitek, P. Zapadka, Warszawa 2022, art. 25
[7] Art. 25b ust. 1 ustawy Prawo bankowe

Wskazać również należy, że kwota dotacji udzielona przez BFG, wynosząca 6,52 mld zł, stanowiąca pomoc publiczną, związana była z pozostawieniem w podmiocie rezydualnym (GNB) portfela toksycznych aktywów. Powstała w ten sposób luka w przenoszonym przedsiębiorstwie, musiała zostać uzupełniona tak, aby VeloBank posiadał wystarczające środki na pokrycie swoich zobowiązań, które w zdecydowanej większości stanowiły depozyty osób fizycznych oraz przedsiębiorstw. W związku z powyższym środki te nie stanowią aktywów, które mogą zostać wykorzystane przez obecnego lub przyszłego właściciela, ale w pierwszej kolejności muszą być wykorzystane do obsługi istniejących w VeloBanku zobowiązań.

Jednocześnie zaangażowanie BFG w kapitał VeloBanku, wyniosło 357 mln zł i jest niższe niż cena za 100% akcji VeloBanku, wynikająca z podpisanej przedwstępnej umowy sprzedaży akcji wynosząca 375 mln zł.

Biorąc powyższe pod uwagę należy wskazać, że wydatki ze środków publicznych poniesione przez Fundusz w ramach procesu przymusowej restrukturyzacji GNB, wyniosły 6,87 mld zł. Jednocześnie Fundusz uzyskał do tej pory w ramach tzw. „przychodów z przymusowej restrukturyzacji GNB" wpływy od syndyka masy upadłości GNB w kwocie blisko 1 mld zł. Podobnie jak środki odzyskiwane z masy upadłości GNB, również cena zapłacona za akcje VeloBanku pomniejszy pulę wydatkowanych w procesie przymusowej restrukturyzacji środków publicznych.

Trzeba również wskazać, że Fundusz udzielił gwarancji spłaty obligacji wyemitowanych przez Podmiot Zarządzający Aktywami S.A. (dalej: „PZA") (wartość emisji 5.8 mld zł) w ramach procesu wydzielenia aktywów z Instytucji pomostowej, który miał miejsce w październiku 2023 r. Do chwili obecnej gwarancja ta nie została uruchomiona, a PZA dotychczas dokonał przedterminowego wykupu obligacji o wartości około 1 mld zł, obniżając w ten sposób własny poziom zobowiązań, redukując koszty a także zmniejszając ewentualne zobowiązania Funduszu z tytułu udzielonej przez niego gwarancji.

Podsumowując, analizując cały proces przymusowej restrukturyzacji GNB, prowadzony w celu zabezpieczenia interesu publicznego, nie można pominąć faktu, iż środki zaangażowane w ten proces będą odzyskiwane nie tylko poprzez sprzedaż akcji VeloBanku, ale przede wszystkim w toku wieloletniego postepowania upadłościowego GNB, w którym to Fundusz jest głównym wierzycielem.

Należy również zwrócić również uwagę na okoliczność, iż na tle innych sprzedaży instytucji pomostowych, które miały miejsce ostatnio w Europie, w których w większości obowiązek dokapitalizowania spoczywał na sprzedającym, a cena wynosiła symboliczne 1 euro, prowadzony proces sprzedaży VeloBank S.A. należy oceniać pozytywnie. Należy pamiętać, że mówimy o sprzedaży banku pomostowego, w ramach przymusowej restrukturyzacji, na którą należy patrzeć przede wszystkim z perspektywy bezpieczeństwa sektora bankowego. Jak

wskazywaliśmy wcześniej umowa sprzedaży zakłada inwestycję Cerberusa w wysokości 1,075 mld, w podziale na dwa elementy tj.: zapłata ceny za akcje i dokapitalizowanie VeloBanku.

Wskazać należy, że instytucja pomostowa korzystała ze zwolnienia w zakresie spełniania wymogów regulacyjnych utrzymując dzięki temu kapitały na niższym poziomie, w przeciwnym razie pierwotnie przeznaczona kwota na kapitał musiałaby być odpowiednio wyższa, zwiększając skale pomocy publicznej. Tym samym, podział ceny na część wpłacaną do Instytucji pomostowej i zapłaconą Funduszowi nie ma znaczenia. Jeśli BFG wcześniej „dopłaciłby" 700 mln do kapitału VeloBanku otrzymałby całą sumę. W tym przypadku należy uznać, że rozliczenie nastąpiło „netto".

W pierwszym opublikowanym sprawozdaniu finansowym za okres 15 miesięcy zakończony 31 grudnia 2023 roku, VeloBank podał wysokość zysku netto w kwocie 384,3 mln zł. Sprowadzając jednak tę wielkość do warunków porównywalnych z innymi bankami, eliminując zdarzenia o charakterze jednorazowym oraz wpływ wskazanych już wcześniej czynników jak i np. zwolnienia z podatku od niektórych instytucji finansowych, wynik VeloBanku w 2023 roku kształtowałby się na poziomie około 285 mln zł. Oznacza to, że przy cenie 1,075 mld zł wskaźnik P/E ukształtowałby się na poziomie 3,7. Jednocześnie przy poziomie kapitałów własnym VeloBanku na koniec 2023 w wysokości 1 051 mln zł, po dokapitalizowaniu o 700 mln zł, wartość księgowa banku wyniosłaby 1,75 mld zł. Tak więc przy wspomnianej cenie (1,075 mld zł) wskaźnik P/BV ukształtowałby się na poziomie 0,61. Biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności przeprowadzanej transakcji oraz czas jaki wyznaczyła KE na jej przeprowadzenie uzyskane warunki transakcji powinny zostać ocenione pozytywnie.

Należy ponadto zaznaczyć, że Fundusz po wszczęciu przymusowej restrukturyzacji GNB i zastosowaniu instrumentu przymusowej restrukturyzacji zlecił niezależnej firmie przygotowanie oszacowania podsumowującego o którym mowa w art. 241 ustawy o BFG (tzw. Oszacowanie Trzecie), którego celem było określenie, czy straty poniesione przez właścicieli i wierzycieli GNB w ramach przymusowej restrukturyzacji nie były większe niż te, które ponieśliby w ramach postępowania upadłościowego. Oszacowanie Trzecie potwierdziło, że straty właścicieli i wierzycieli GNB w wyniku zastosowania przymusowej restrukturyzacji, nie były większe aniżeli straty jakie ponieśliby oni w przypadku wszczęcia postępowania upadłościowego wobec GNB.

Z poważaniem

Podpisane przez: Maciej Jan Szczęsny
Data: 2024.06.18 17:26:29 CEST